

Norma negatywności świata aspołecznego dotyczy w mniejszym stopniu innych ludzi, wiąże się raczej z oceną sfery działań jednostek w stosunku do państwa. Stąd udział w kulturze narzekania wiąże się z nasilonym postrzeganiem łamania norm w sferze moralności obywatelskiej.

W oglądzie całościowym problemu poznawczego stwierdza się, że kultura narzekania jest słownym wyrażeniem niezadowolenia, niezależnie od jego treści i niezależnie od odczuwania tego niezadowolenia. Podkreśla się: o ile rozróżnianie między krytyką a narzekaniem ma charakter raczej akademicki, o tyle wysuwanie roszczeń jest już odrębną jakościowo formą zachowania. Osoby niezadowolone z wybranych aspektów swojego życia, zwłaszcza z sytuacji materialnej, oceniają negatywnie sytuację w Polsce.

Jeden z wyznaczników legitymizacji władzy i braku poparcia dla władz upatruje się w braku bezpieczeństwa ekonomicznego. Sytuacja niezadowolenia z niektórych aspektów własnego życia, prowadzi do obwiniania za ten stan rzeczy czynników zewnętrznych. Podkreśla się w analizie, że społeczeństwa ceniące wartości tradycyjne kładą nacisk na dominację mężczyzn w życiu gospodarczym i społeczno-politycznym, są nietolerancyjne wobec aborcji, rozwodów, cenią wartości prorodzinne, wykazują względy autorytaryzmu, często są religijne. Wartości, cenione przez społeczeństwa w istotnej mierze dyktuje ich poziom rozwoju kulturowo-cywilizacyjnego. Społeczeństwa, zwane biednymi cenią przede wszystkim wartości związane z bezpieczeństwem ekonomicznym i fizycznym, które przedkładają przed jakość życia; cechują się niższym poziomem zadowolenia z życia, oraz nieufnością do protestów obywatelskich (petycji, bojkotów) a wyższym rygoryzmem moralnym. Bogate społeczeństwa w miarę rozwoju gospodarczego zaczynają przechodzić od wartości materialnych, skoncentrowanych na poczuciu bezpieczeństwa do wartości postmaterialnych, związanych z ekspresją i poczuciem przynależności.

Zjawisko to wiąże się z koncentracją hierarchii potrzeb, gdzie dopiero wraz z zaspokojeniem potrzeb niższego rzędu (np. bezpieczeństwo) dochodzi się do pojawiania się potrzeb wyższego rzędu (np. samo ekspresji). Kraje biedne koncentrują się na zdobywaniu dóbr ekonomicznych, natomiast bogate – na stylu życia. Przechodzenie od wartości materialistycznych do postmoderni-

stycznych jest jednym z aspektów przechodzenia od nowoczesności do ponowoczesności.

Prezentowana książka jest analitycznym studium, ujawniającym teorię narzekania i roszczeniowości powiązane z praktyką życia społeczno-politycznego w Polsce, tkwiące w świadomości młodych Polaków. Zasluguje ona na uwagę ludzi interesujących się życiem społeczno-politycznym z punktu widzenia psychologii zachowań, postaw, możliwości i aspiracji społecznych.

Andrzej Chodubski

Sprawozdanie z I Kongresu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej „Kreowanie Komunikowania: Zawartość, Kontrola, Krytyka”, Wrocław, 15–17 września 2008 roku.

Pod hasłem „Kreowanie Komunikowania: Zawartość, Kontrola, Krytyka” odbył się we Wrocławiu, w dniach 15–17 września 2008 roku I Kongres Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, którego celem było podsumowanie pierwszego roku działalności Towarzystwa (m.in. poprzez prezentację i analizę zróżnicowanych aspektów komunikowania) oraz wyznaczenie kierunków dalszych badań.

Kongres spotkał się z ogromnym zainteresowaniem badaczy z ośrodków akademickich z całej Polski. Przybyło około 350 uczestników. Najliczniej reprezentowane były Uniwersytety: Wrocławski, Warszawski, Śląski, Opolski, Rzeszowski, Warmińsko-Mazurski, Gdański, Jagielloński, Adama Mickiewicza w Poznaniu, Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Katolicki Uniwersytet Lubelski. Nie zabrakło również prelegentów i dyskutantów z akademii, politechnik czy szkół wyższych. W sumie wygłoszono 20 referatów w 5 sesjach plenarnych oraz 217 referatów w 52 panelach zorganizowanych w ramach 23 sekcji badawczych.

Swą obecnością spotkanie oświetlili także goście honorowi – wybitni badacze komunikowania, Wolfgang Donsbach, Walery Pisarek, Paolo Mancini, Graham Murdock, Winfried Schulz, Donald Shaw, Gerald Sussman oraz przedstawiciele towarzystw międzynarodowych i narodowych: Irmina Matonyte i Dominie Wring (Międzynarodowe Towarzystwo Nauk Politycznych)

oraz Irina Rozina (Rosyjskie Towarzystwo Komunikacji).

Uroczystego otwarcia w zabytkowej Auli Leopoldina dokonali współorganizatorzy I Kongresu – prof. dr hab. Marek Bojarski, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego oraz prof. dr hab. Robert Kwaśnica, rektor Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu. W sesji otwierającej udział wzięli także: Wolfgang Donsbach, były prezydent i członek Komitetu Wykonawczego Międzynarodowego Towarzystwa Komunikacji, Irina Matonyte, członek Komitetu Wykonawczego Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Politycznych, Irina Rozina, prezydent Rosyjskiego Towarzystwa Komunikacji, Teresa Sasińska-Klas, prezes Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych. Bogusława Dobek-Ostrowska, prezes Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, przedstawiła raport o dotychczasowej działalności PTKS, po czym uroczystie wręczyła legitymacje Towarzyszącemu jego członkom honorowym: prof. dr. hab. Waleremu Pisarkowi, prof. Wolfgangowi Donsbachowi oraz prof. dr. hab. Jerzemu Mikułowskiemu Pomorskiemu.

Wykład inauguracyjny wygłosił Profesor Waleiry Pisarek, nestor polskiego medioznawstwa, który w swoim wystąpieniu z sentymentem przypomniał genezę i znaczenie Ośrodka Badań Prasoznawczych dla badań nad komunikowaniem masowym.

Pierwszy dzień kongresu to trzy sesje plenarne. Obradom I sesji, poświęconej nurtowi empirycznemu w studiach nad komunikowaniem, przewodniczył Karol Jakubowicz. Kolejno Tomasz Goban-Klas, Wolfgang Donsbach, Winfried Schulz oraz Donald Shaw przybliżyli słuchaczom problemy oraz wyzwania pojawiające się zarówno w polskich, jak i międzynarodowych badaniach nad komunikowaniem.

Nurtowi krytycznemu w studiach nad komunikowaniem przewodniczył Jerzy Mikułowski Pomorski, który posługując się prezentacją multimedialną mówił o podejściu krytycznym w kontekście kwestii administracyjnych w badaniach polskich. Zwieńczeniem była refleksja dotycząca jakości praktyki dziennikarskiej, ściśle związanej z kształceniem akademickim. Nad zagadnieniami (*Connectivity and Contradiction*) związanymi z rozwojem nowych form komunikowania (m.in. poprzez sieć) zastanawiał się Graham Murdock. Na miejscu wartości w komunikowaniu skupił się Ignacy Stanisław Fiut, stwierdzając, iż współcze-

śnie media chcąc skutecznie oddziaływać na odbiorców muszą łączyć aksjospherę z ikonospherą. O formach manipulacji, prowadzących najczęściej do dyskunikacji opowiadał Mirosław Karwat.

Tematem ostatniej tego dnia sesji plenarnej, poprowadzonej przez Beatę Ociepkę, były studia porównawcze nad systemami medialnymi Hallina i Mancini'ego. Po wykładzie Paolo Mancini'ego, w którym autor przedstawił koncepcję modeli systemów medialnych w Europie Środkowej i Wschodniej, nie zabrakło szczegółowych pytań ze strony publiczności.

Zwieńczeniem obrad była poprowadzona przez Bogusławę Dobek-Ostrowską promocja wydawnictw z zakresu komunikacji społecznej (m.in. Wydawnictw: Uniwersytetu Wrocławskiego, Akademickich i Profesjonalnych, Naukowego PWN, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Oficyny Wydawniczej im. A.F. Modrzewskiego), a także prezentacja I numeru oficjalnego czasopisma PTKS „Central European Journal of Communication”.

Wieczór uczestnicy kongresu spędzili na kolacji wydanej przez Prezydenta Miasta Wrocławia w historycznym ratuszu.

Obrady drugiego dnia kongresu toczyły się w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu. Sesji plenarnej skupiającej się na perspektywach rozwoju mediów publicznych w Europie i Polsce przewodniczył Tomasz Goban-Klas, który już na wstępie nawiązując do toczącej się obecnie dyskusji nad sposobem finansowania polskich mediów publicznych uzasadnił, dlaczego warto wspierać je poprzez abonament. Kwestii finansowania nie pominął również pierwszy prelegent Karol Jakubowicz, tym bardziej, iż treścią jego wystąpienia była wielopłaszczyznowa analiza przemian zachodzących w europejskich mediach publicznych. Zdaniem badacza antidotum na poprawę kondycji polskich mediów publicznych jest „rewolucja kopernikowska w myśleniu, zadaniach i kształcie tych mediów” oraz wykorzystanie przez nie nowych technologii. W podobnym tonie wypowiedział się również Stanisław Jędrzejewski, zwracając przy tym uwagę na ogromne znaczenie istnienia w państwie dualnego systemu medialnego. Z kolei tezę, iż media publiczne stały się łupem wyborczym udowadniała Danuta Waniek. Dla porównania ewolucję funkcjonowania duńskich mediów publicznych zaprezentował Poul Erik Nielsen.

Dalsze obrady toczyły się w ramach równoległych sekcji badawczych.

W ramach sekcji Edukacja Medialna, pod kierunkiem jej kierownika prof. dr. hab. Wojciecha Skrzydlewskiego, analizowano konteksty zastosowań mediów w społeczeństwie sieciowym (o edukacyjności interaktywnej Web.2.0 mówiła Natalia Walter, o możliwościach zastosowania technologii mobilnych w kształceniu na odległość – Krzysztof Kuźmicz, kwestie edukacji (nowo) medialnej w społeczeństwie sieci poruszyła Anna Michalak, natomiast znaczenie radia internetowego przedstawił Szymon Nożyński, z kolei Mariusz Przybyła zwrócił uwagę na pojęcia konwergencji, konkurencji oraz dywergencji). Zagadnienia dwóch kolejnych części obrad tej sekcji skupiły się na ukazaniu wyników badań dotyczących kompetencji medialnych w kształceniu akademickim oraz w edukacji szkolnej (swe wystąpienia zaprezentowali m.in. Marta Wrońska, Marek Hallada, Joanna Aksman, Janusz Miąso, Ryszard Pęczkowski czy Magdalena Wasylewicz). Zagadnienia z zakresu filozofii komunikowania były przedmiotem spotkania prowadzonego przez prof. dr. hab. Ignacego Stanisława Fiuta w ramach sekcji Filozofia Komunikowania. Obrady podzielono na dwie części. W pierwszej, koncentrującej się na refleksji metodologicznej głos zabrali Emanuel Kulczycki – ukazujący problem obszaru badań komunikologicznych, Bartłomiej Bączkowski – mówiący na temat kategorii sprzeczności w komunikacji oraz Marta Kosińska – zwracająca uwagę na redefinicję pojęć, takich jak informacja czy wiedza w komunikowaniu przy pomocy mediów interaktywnych. W drugiej części w kręgu refleksji antropologicznej swe tezy przedstawił: Michał Drożdż ukazujący człowieka w przestrzeni medialnego determinizmu, Michał Otrócki, którego tematem wystąpienia była quasi-hermeneutyka epoki internetu czy Ignacy Stanisław Fiut rozważający pojęcie Lebensweltu w myśli filozoficznej i komunikologicznej. Dyskusja w sekcji Aksjologia Komunikowania pod kierownictwem ks. prof. dr. hab. Michała Drożdża dotyczyła relewancji wymiaru etycznego w mediach oraz korelacji wartości estetycznych i etycznych w komunikowaniu. Swe analizy poruszające problem prawdy, etyki dziennikarskiej, wartości w komunikacji filmowej (z perspektywy widza) czy wartości wynikających z komunikowania „face to face”, przedstawili: Michał Drożdż, Jan

Pleszczyński, Bogusław Skowronek, Marek Lis oraz Jerzy Smoleń. Nad rolą prasy w kształtowaniu się kultury politycznej zastanawiali się członkowie sekcji Historia Mediów, kierowanej przez prof. dr. hab. Rafała Habielskiego. Prelegenci, m.in. Katarzyna Postrzednik-Lotko, Magdalena Mateja, Zbigniew Bajka, Artur Mariusz Trudzik, odwoływali się do znaczenia prasy w dwudziestoleciu międzywojennym, do korzeni dziennikarstwa agencyjnego czy kreślili portrety zbiorowe członków Polskiego Ruchu Niepodległość i Demokracja oraz publicystów „Trybuny”. Odpowiedzi na pytanie jak kompetencje komunikacyjne wyglądają w praktyce, udzielali uczestnicy sekcji Komunikowanie Interpersonalne, której przewodniczyła dr Barbara Somczyńska. Przykładów komunikacji interpersonalnej referenci poszukiwali w szkoleniach psychoedukacyjnych, w relacjach lekarza i farmaceuty z pacjentem, w zespołowych grach sportowych a także w wywiadach telewizyjnych i radiowych. Obrady toczące się w sekcji Prawo Mediów, kierowanej przez prof. dr. hab. Jacka Sobczaka podzielono na dwa bloki tematyczne. Pierwszy skupiający się na prawie drukowanych, drugi na prawie nowych środków społecznego przekazu. Nad kwestią granic wolności prasy i jej skutkami zastanawiali się: Jacek Sobczak, Lucyna Szot, Joanna Wienczyło-Chlabicz, Bogusław Kosmus czy Joanna Taczkowska. Zagadnienie regulacji przez polskie prawo mediów elektronicznych, cyfrowych przybliżyli słuchaczom Danuta Waniek, Jędrzej Skrzypczak oraz Katarzyna Skubisz-Kępka. W sekcji Komunikowanie Wizualne, kierowanej przez prof. dr. hab. Piotra Francuza największe zainteresowanie ze strony dyskutantów wzbudziła prezentacja wyników badań psychologicznych, dotyczących rozumienia przez odbiorców głównych wydań programów informacyjnych. Zespół badawczy w składzie Piotr Francuz, Anna Szalkowska i Magdalena Szubielska, poddając analizie „wielką czwórkę” („Wiadomości”, „Panoramę”, „Wydarzenia”, „Fakty”), odpowiadali na pytanie, w jaki sposób obraz modyfikuje postrzeganie przez widza przekazywanych treści. Nowe wzory kultury w sieci, tworzące się społeczności czy zachodzące zjawiska w mediach cyfrowych a także „wykorzystywanie” nowych mediów przez media konwencjonalne (telewizja, radio), były tematem obrad sekcji Nowe Media – kierowanej przez prof. dr. hab. Stanisława Jędrzejczaka. Swoimi spostrze-

żeniami z młodszym pokoleniem naukowców podzielili się m.in. Tomasz Goban-Klas, Kazimierz Krzysztofek czy Stanisław Jędrzejewski. Genealogia i dydaktyka dziennikarska to przedmiot dyskusji sekcji Studia Nad Dziennikarstwem, poprowadzonej przez Wojciecha Furmana. Koopeacja językowa i komunikacyjna w świetle współczesnych wypowiedzi informacyjnych to temat wystąpienia Pawła Nowaka, formy eseju w sieci – Wiesławy Woźniak. Dziennikarskie błędy warsztatowe podkreślali Paweł Urbaniak oraz Angelika Wyka. Dodatkowo każda z sekcji odbyła spotkanie organizacyjne swych członków, w trakcie którego sformułowano plan działania sekcji w nadchodzącym 2009 roku oraz postulaty dotyczące tematyki kolejnych konferencji. Strawą duchową dla uczestników kongresu był tego dnia wieczorny pobyt w Operze Wrocławskiej na spektaklu „Antyгона” (w ramach I Festiwalu Polskiej Opery Współczesnej). Miejscem obrad trzeciego dnia kongresu był Instytut Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Sesję plenarną podzieloną na dwie części (zorganizowaną przy współpracy z Polskim Towarzystwem Nauk Politycznych), dotyczącą studiów nad kampaniami politycznymi i propagandą poprowadziła Teresa Sasińska-Klas, prezes PTNP. W sumie wygłoszono siedem referatów. Rozważania Geralda Sussmana skupiające się na propagandzie i polityce w neoliberalnym świecie, były niejako wprowadzeniem uczestników spotkania do tematu wystąpienia Alicji Jaskierni, która omówiła propagandę w kontekście czynnika oddziałującego na wyborczy proces decyzyjny i legitymizację władzy. Mediatyzacja polityki czy polityzacja mediów to pytanie, jakie stawiał słuchaczom Robert Wiszniowski. W drugiej części sesji plenarnej, poświęconej analizie konkretnych przykładów marketingu politycznego, udział wzięli badacze z Wielkiej Brytanii, Słowacji i Litwy. Prezentacja Dominica Wringa zobrazowała marketing polityczny i jego paradoksy w oparciu o materiał badawczy zgromadzony w czasie wyborów w Wielkiej Brytanii. Ewolucję marketingu politycznego na Słowacji na podstawie kolejnych kampanii wyborczych od początku lat 90. XX wieku po 2008 rok przedstawili Antonia Stensova oraz Vladimir Pcolinsky. Natomiast kształt kampanii wyborczych w postkomunistycznej Litwie i ich znaczenie obecnie (tuż przed wyborami w październiku 2008 roku) omówiła Irmína Matonyte. Podobnie

jak w dniu poprzednim dalsze odczyty, dywagacje, dyskusje toczyły się w ramach równoległych sekcji badawczych, których zwieńczeniem były spotkania organizacyjne ich członków. Sekcja poświęconej antropologii komunikowania przewodniczyła Beata Sierocka. Postrzeganiu człowieka jako podmiotu komunikacji internetowej na tle nowych perspektyw antropologii kultury swe wystąpienie poświęciła Agnieszka Żejmo. Nad antropologiczną hermeneutyką w kontekście metodologii badań reklamy audiowizualnej zastanawiał się Arkadiusz Dudziak. Z kolei Piotr Celiński mówił o interfejsacji komunikacji a Grażyna Osika zanalizowała tożsamość współczesnego człowieka – „produktu” społeczeństwa spektaklu. Dobro medialne i media publiczne to zagadnienia sekcji Ekonomika Mediów i Zarządzanie w Mediach, prowadzonej przez prof. dr. hab. Bogusława Nierenberga. Nad kierunkami efektywnego zarządzania w przedsiębiorstwie medialnym (zwłaszcza w polskich mediach publicznych) zastanawiali się kolejni prelegenci, m.in. Tomasz Kopczyński, Bogusław Niemenberg, Jan Beliczyński, Robert Dziemba czy Grzegorz Panek. Na temat komunikowania o zdrowiu w edukacji, terapii i marketingu a także o zdrowiu i komunikowaniu w obszarze zachowań seksualnych dyskutowali, pod kierownictwem dr Barbary Jacenik, uczestnicy sekcji Komunikowanie o Zdrowiu. Badacze poruszali problemy, takie jak: promowanie zdrowego stylu życia, nałogi, edukacja zdrowotna, reklama leków, zdrowie seksualne, antykoncepcja (byli to m.in. Aleksandra Olkowska, Anna Kowalewska, Anna Dębska, Barbara Smoczyńska, Dorota Cianciara, Barbara Jacenik, Zbigniew Izdebki, Paulina Wnukiewicz, Dorota Karczmarska). Język w interakcjach publicznych oraz w refleksji teoretycznej to obszary badawcze członków sekcji prowadzonej przez dr. hab. Janinę Frás, Komunikacja Językowa. Czy słowa w prasie mają znaczenie i jaka jest lub powinna być dramaturgia reportażu telewizyjnego, jakie funkcje spełnia styl potoczny w programach publicystycznych, do tego pytanie o definicję polityki językowej – to kwestie o jakich rozmawiali uczestnicy spotkania (Jolanta Maćkiewicz, Monika Skarżyska, Marta Wrześniewska-Pietrzak, Karolina Ruta, Grzegorz Ptaszek, Katarzyna Gieřeło-Klimaszewska, Waldemar Ȧłokiński, Krzysztof Borkowski). Nad losem prasy i telewizji, panującymi tendencjami, zmianami i problemami

w Polsce i na świecie, zastanawiali się uczestnicy sekcji pod kierownictwem profi. dr hab. Katarzyny Pokornej-Ignatowicz, Komunikowanie Masowe. Polski rynek prasowy w I dekadzie XXI wieku przybliżył Ryszard Filar. Kornelia Trytko omówiła przemiany duńskiego systemu prasowego. Naturze polskich mediów publicznych swe wystąpienia poświęciły: Katarzyna Konarska i Małgorzata Adamik. Wyniki badań nad nadawcami i odbiorcami mediów masowych przedstawiły Agnieszka Stępińska oraz Katarzyna Pawlak. Analizy procesu komunikowania masowego poprzez konkretne przykłady dokonały Janina Hajduk-Nijakowska (zjawisko e-folkloru), Dorota Bis (wpływ mediów na styl życia dzieci), Katarzyna Brzoza a także Marta Juza. Członkowie sekcji Media i Komunikacja Lokalna, pod kierownictwem dr. hab. Stanisława Michalczyka podjęli się wieloaspektowej analizy tematu. Marian Gierula spojrzął z perspektywy medioznawczo-politologicznej na kształtowanie się lokalno-regionalnej przestrzeni komunikacyjnej mediów periodycznych w Polsce. Rafał Połak, na przykładzie województwa podkarpackiego, omówił znaczenie lokalnych portali internetowych. Obszary badawcze w komunikowaniu lokalnym były tematem wystąpienia Stanisława Michalczyka. Na monopolizacji rynku prasy regionalnej w Polsce skupił się Adam Szyńol. Miejsce i rola Polaka w komunikacji międzykulturowej to obszar zainteresowań sekcji pod kierownictwem profi. dr. hab. Jerzego Mikułowskiego-Pomorskiego, Komunikowanie Międzykulturowe. Dyfuzja kultur, kreowanie etniczności, postrzeganie innych kultur, stereotypy – to główne pojęcia przywołane przez badaczy: Mirosława Murata, Magdalenę Ratajczak, Agnieszkę Przychodzką, Agnieszkę Stępińską i Annę Lubecką. W ramach sekcji Komunikowanie Międzynarodowe, której przewodniczył dr hab. Zbigniew Oniszczuk omówiono dwa aspekty: współczesne instrumenty i formy komunikowania międzynarodowego (Michał M. Bukowski – rządowe witryny WWW; Marta Ryniejska-Kiełdanowicz – dyplomacja kulturalna; Agnieszka Węglińska – media chrześcijańskie w świecie; Magdalena Zdrodowska – branding narodowy) oraz polsko-niemieckie relacje w komunikowaniu interkulturowym (Agnieszka Hess, Renata Szczepaniak, Agnieszka Szymańska). Największym zainteresowaniem (zwłaszcza wśród młodych badaczy) cieszyła się sekcja Komunikowa-

nia Politycznego, kierowana przez profi. dr. hab. Piotra Pawelczyka. Ze względu na ilość zgłoszonych referatów spotkanie podzielono na sześć części. O mitach, rytuałach i typach osobowości polityków we współczesnej demokracji mówili: Karolina Chruska, Jacek Wasilewski oraz Piotr Pawelczyk; Obraz polskiej polityki w środkach masowego przekazu ukazał: Dorota Piontek (telewizja komercyjna), Łukasz Bartosik (tabloidy), Agnieszka Łukasik-Turecka (dzienniki). Elementy mediatyzacja polityki (sondaż jako news, błogi polityków) omawiali: Robert Szwed, Beata Zielińska, Michał Jacuński. Składowe „nowych” aspektów komunikowania politycznego znalazły się w wystąpieniu Agnieszki Kampki. Z kolei marketing polityczny był tematem analiz m.in. Doroty Dolińskiej, Wojciecha Peszyńskiego, Marleny Borowicz czy Patrycji Dudek. Spojrzenie teoretyczne na kulturę popularną zaproponowali członkowie sekcji Kultura Popularna, której przewodniczył Marek Jezierski. Pojęcie mobilkingu wyjaśniała Małgorzata Lisowska-Magdziarz, komunikatem „coca-cola” zainteresował się Piotr Wojcieszuk. Na przykładzie muzyki rockowej (Marek Jegierski) oraz formatów telewizyjnych (Ewa Gębicka) naukowcy ukazał fenomen kultury popularnej. Na pytanie o społeczne funkcje public relations oraz związki mediów z PR odpowiedzi udzielali prelegenci sekcji prowadzonej przez profi. dr. hab. Jerzego Olędzkiego, Public Relations. Po wprowadzeniu słuchaczy przez Jerzego Olędzkiego w obszar badań wizerunku PR w Polsce (na podstawie rozróżnienia faktów i mitów), spostrzeżeniami dzielili się kolejni referenci: Iwona Kuraszko, Weronika Madras-Kowska, Katarzyna Korzeniewska, Maria Nowina Konopna, Ewa Hope, Wojciech Furman, Maria Świątkiewicz-Mośny z Aleksandrą Wagner. Refleksje teoretyczne dotyczące reklamy jako komunikatu społecznego (Wanda Patrzalek, Andrzej Kisielewski, Beata Sałek) stały się przyczynkiem do dyskusji zaproponowanej przez Annę Ryłko-Krupiewską o medialnym wizerunku osób dojrzałych. Normy prawne w kontekście nośnika przekazu reklamowego przedstawiła Joanna Wardała-Kordyś. Podczas kongresu nie zabrakło również rozważań genderowych. W kierowanej przez dr. Ewę Hyżę sekcji Studia Feministyczne uczestnicy wskazywali na związki między feminizmem, polityką i ekonomią (Magdalena Dąbrowska, Sławomir Czapnik, Ewa Hyżę). Pro-

blem percepcji płci w mediach podjęły Bożena Walerjan i Barbara Kijewska. Postrzeganie kobiety w literaturze i sztuce ukazały Edyta Lorek-Jezińska oraz Katarzyna Więckowska. Zamknięcia i podsumowania celów, jakie udało się zrealizować podczas I Kongresu PTKS dokonała prof. dr hab. Bogumiła Dobek-Ostrowska, prezes PTKS. Szczegółowe sprawozdanie z 3-dniowych obrad, zawierające również zgłoszone postulaty członków PTKS przedstawiła dr hab. Iwona Hofman. Na zakończenie uczestnicy kongresu mogli podziwiać uroki Wrocławia nocą w czasie rejsu statkiem po Odrze.

Podsumując, tematyka sekcji oraz układ referatów odzwierciedliły ideę przyświecającą organizatorem kongresu, której celem było wieloaspektowe ujęcie zagadnień związanych z szeroko rozumianą komunikacją a także integracja międzynarodowego i narodowego środowiska badaczy tej problematyki.

Zaplanowano publikację najlepszych referatów. Ustalono, iż II Kongres PTKS odbędzie się we wrześniu 2010 roku w Lublinie.

Małgorzata Adamik

Paweł Malendowicz, *Kraj i emigracja – wspólna droga 1918–2008. Sprawozdanie z I Międzynarodowego Seminarium Naukowego w Pile.*

W dniach 4–5 listopada 2008 roku w Pile odbyło się I Międzynarodowe Seminarium Naukowe „Kraj i emigracja – wspólna droga 1918–2008”. Organizatorami seminarium były następujące instytucje: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Stanisława Staszica w Pile, Polskie Towarzystwo Historyczne oraz Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. W obradach wzięło udział 30 uczonych, którzy prowadzą badania naukowe z zakresu stosunków międzynarodowych oraz problemów Polonii i Polaków żyjących poza granicami kraju. Reprezentowali oni takie ośrodki naukowe, jak m.in.: Gdańsk, Piła, Gorzów Wielkopolski, Bydgoszcz, Toruń, Opole, Poznań, Koszalin, Katowice, Warszawa, Bielsko-Biała, Pułtusk, Grudziądz, Wrocław, Nowa Sól. Nader istotnym wydarzeniem była obecność Redaktora Krzysztofa Rowińskiego z Londynu, który reprezentował Polskie Towarzystwo Naukowe na Obczyźnie. O randze konferencji świadczą oso-

bistości, które objęły Patronat Honorowy nad nią, a związane były z dawnymi władzami polskimi na uchodźstwie, parlamentem polskim oraz władzami regionu piłskiego. Seminarium zostało otwarte przez przedstawicieli władz piłskiej Uczelni, miasta i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Jako pierwszy wystąpił prof. dr hab. Andrzej Chodubski z Uniwersytetu Gdańskiego. To wybitny uczony, od lat zajmujący się problematyką przemian cywilizacyjnych oraz spraw Polonii. Jest autorem wielu monografii i opracowań książkowych oraz kilkuset artykułów i rozpraw naukowych. Podczas wykładu zaznaczył, że emigracja stanowi wartość cywilizacyjną. W dobie informacyjnej kształtuje przedsiębiorczość, gdyż to właśnie jednostka emigrująca jest w stanie przezwyciężyć różnego rodzaju trudności i przeciwności. Profesor Andrzej Chodubski scharakteryzował pozytywne i negatywne cechy współczesnej cywilizacji. Wspominał o kształtowaniu emigracji przez m.in. prawo i edukację. Według niego obecnie zaciera się pojęcie kultury jako dziedzictwa przekazywanego z pokolenia na pokolenie. Dzisiejsza kultura jest bowiem szybkim łączeniem się ze światem, w którym zachodzą zarówno procesy unifikacji, jak i dywersyfikacji. Podkreślił on, że współcześnie tracą na znaczeniu struktury organizacyjne, a zyskują jednostki wybitne, partycypacyjne. Zmienia się także rola tradycyjnych szkół polonijnych i wspólnot kościelnych rozumianych jako parafie personalne.

Prof. dr hab. Adam Sudół z Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy przedstawił uczestnikom seminarium postać Edwarda Franciszka Szczepanika – ostatniego Premiera Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie w Londynie. Natomiast Redaktor Krzysztof Rowiński scharakteryzował działalność Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie. Wśród zgłoszonych referatów na szczególną uwagę zasługują tematy wystąpień prof. dr hab. Marka Szczerbińskiego ze Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, prof. dr hab. Grzegorza Piwnickiego z Uniwersytetu Gdańskiego, prof. dr hab. Dariusza Matelskiego z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz prof. dr hab. Artura Życkiego z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Pile.

Podczas obrad poruszono problematykę Polonii i Polaków żyjących w różnych częściach świata. Omówione zostały kwestie polonijne